

2N D'ESO 2020-2021

LLENGUA CATALANA I

LITERATURA

IES QUARTÓ DEL REI

DOSSIER D'EXERCICIS – SETEMBRE

2021

ÍNDEX

<i>Instruccions</i>	<i>pàgina 2</i>
<i>Bloc A. Que fàcil és escriure bé!</i>	<i>pàgina 3</i>
<i>Bloc B. Domini de la llengua</i>	<i>pàgina 16</i>
<i>Bloc C. La gramàtica no és complicada</i>	<i>pàgina 23</i>
<i>Bloc D. El gènere didàctic</i>	<i>pàgina 37</i>

INSTRUCCIONS PER FER LES ACTIVITATS:

1. Aquestes activitats es fan **al quadern o a un foli**, no a ordinador. A cada exercici trobaràs informació d'on l'has de fer.
2. S'han de fer, per tant, **a mà**.
3. **No** fa falta copiar l'enunciat de cada activitat, basta posar "Activitat 1", "Activitat 2", etc.
4. **Les paraules s'han d'escriure senceres**, no només la grafia que es demana. Per exemple, si a l'exercici has de completar amb les grafies *b* o *v* i et trobes *apro ar*, al quadern hauràs d'escriure *aprovar* i no només la *v*.

5. Fixa't que trobaràs exercicis que els pots fer en un document word i pujar-lo al classroom. TOTS aquests exercicis els has de pujar a la mateixa entrada de classroom que trobaràs amb el següent nom:

“ENTREGA EXERCICIS SETEMBRE 2020”.

6. ÉS OBLIGATORI LLIURAR LA TEVA LLIBRETA AMB ELS EXERCICIS EL DIA DE L'EXAMEN DE SETEMBRE.

7. En acabar els exercicis del dossier pots pujar a la tasca de classroom enviant una foto del quadern o dels folis. La foto ha de:

1. tenir bon enfocament, procura que no es vegi borrosa.

2. estar centrada, intenta que es vegi tot el quadern/foli.

3. tenir llum. Evita fer ombra sobre el quadern/foli.

4. Recorda que has de fer la lletra clara i prou gran, respectar marges i fer una bona presentació. Tot compta!

5. SI NECESSITES SUPORT PER REALITZAR ELS EXERCICIS, TROBARÀS TOTA LA INFORMACIÓ AL CLASSROOM DE L'ASSIGNATURA!

BLOC A: QUE FÀCIL ÉS ESCRIURE BÉ!

REpte 1: L'ORTOGRAFIA

Totes les activitats que trobaràs en aquest repte d'ortografia les has de fer a la llibreta o a un foli.

[Omplir aquesta teoria t'ajudarà a realitzar els exercicis!](#)

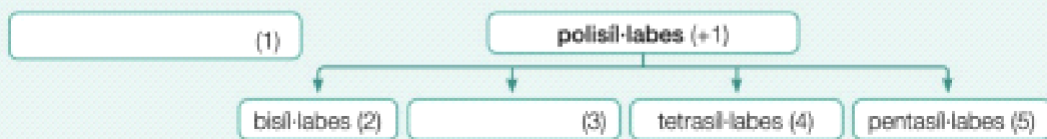

RECORDA. Les paraules estan formades per _____, és a dir, per un so o grup de sons que es pronuncien en un únic cop de veu.

La meua teoria. La classificació de les paraules segons les síl·labes

ca ca Al

Segons el nombre de síl·labes, les paraules es classifiquen en:

Exercici 1. Classifica les paraules següents segons el nombre de síl·labes que tenen en una taula com aquesta. [\(fer a la llibreta\)](#)

a) tècnica b) germà c) monotonia d) font e) navegació f) serp g) orgullosa h) rebre i) batuta j) melodia k) matemàtica l) cultura

<i>Monosíl·labes</i>	<i>Bisíl·labes</i>	<i>Trisíl·labes</i>	<i>Tetrasíl·labes</i>	<i>Pentasíl·labes</i>
----------------------	--------------------	---------------------	-----------------------	-----------------------

--	--	--	--	--

Quines de les paraules que has escrit són polisíl·labes?

Exercici 2. Escriu una oració que contingui almenys una paraula monosíl·laba, una paraula bisíl·laba, una paraula trisíl·laba, una paraula tetrasíl·laba i una paraula pentasíl·laba (has d'encerclar la paraula escollida!)

Després, separa en síl·labes tota l'oració. (fer a la llibreta)

Part I

a) _____ Oració _____ amb _____ paraula _____ monosíl·laba:

b) Oració amb paraula

bisíl·laba: _____

c) _____ Oració _____ amb _____ paraula _____ trisíl·laba:

_____

d) _____ Oració _____ amb _____ paraula _____ tetrasíl·laba:

_____

e) _____ Oració _____ amb _____ paraula _____ pentasíl·laba:

_____

Part II. Separació en síl·labes de tota l'oració.

a) **Separació síl·labes oració amb paraula monosíl·laba:**

_____

b) **Separació síl·labes oració amb paraula bisíl·laba:**

---

c) Separació síl·labes oració amb paraula trisíl·laba:

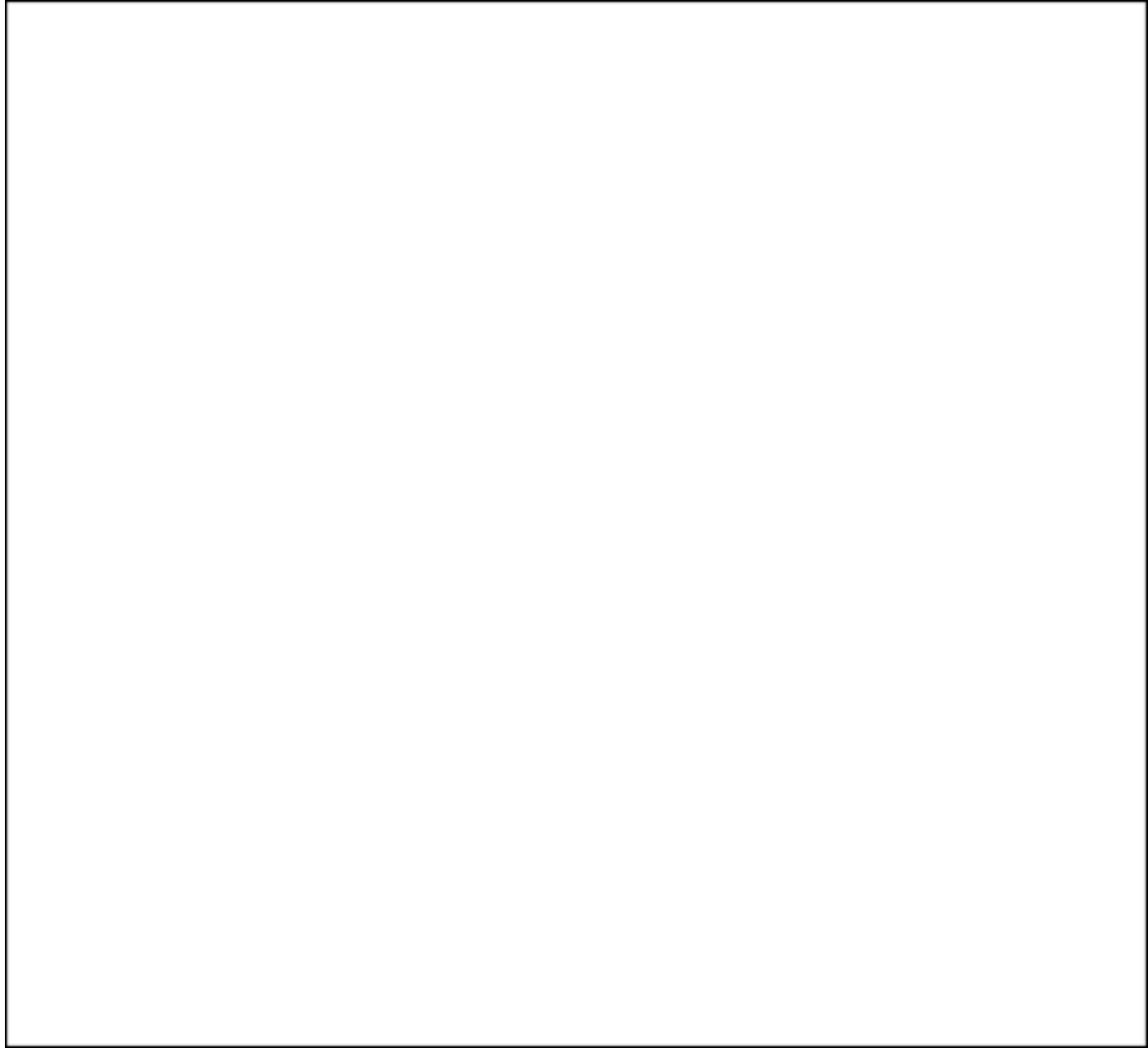
d) Separació síl·labes oració amb paraula tetrasíl·laba:

---

e) Separació síl·labes oració amb paraula pentasíl·laba:

---

4. Llegir aquesta teoria t'ajudarà a realitzar els exercicis!

Saber separar una paraula en _____ és necessari per accentuar-la o no, per calcular la mida dels versos d'un poema o per separar-la a final de ratlla si no hi cap.

Mai no se separen en síl·labes diferents aquests grups de lletres:

- Les vocals que formen un **diftong**, és a dir, que es pronuncien juntes en la mateixa síl·laba. Perquè dues _____ formin un diftong han de complir aquestes condicions:

Diftongs decreixents	vocal forta (a, e, o) + vocal feble (i, u)	<i>tau-la, nou-nat, en-cai-xar, veu-ra, ei-xir, he-roi</i>
	dues vocals _____ (iu, ui)	<i>ciu-tat, llui-ta, _____</i>
Diftongs creixents	vocal feble (i, u) + vocal forta (a, e, o) a l'inici de paraula o després de vocal	<i>io-dé, de-ia, _____</i>
	g, q + u + vocal	<i>un-güent, qual-se-voí, quant</i>

- Les vocals que formen un **triftong**, que resulta de la combinació de dos diftongs: *cre-ieu, qual-tar*.
- Els **dígrafs** *gu, qu, ig, ll* i **ny**: *à-gui-la, pa-quet, sa-fa-reig, mi-l·lor, mun-ta-nya*.
- Els grups de lletres que formen el lexema d'una paraula composta: **ben-es-tar**.
- Els grups de lletres que formen el prefix d'una paraula derivada: **des-cr-dre**.

Sí que se separen en síl·labes diferents aquests grups de lletres:

- Les vocals que formen un **hiat**, és a dir, que s'escriuen juntes però que es pronuncien en síl·labes diferents. Són aquests casos:

vocal forta (a, e, o) + vocal forta (a, e, o)	vocal feble (i, u) + vocal forta (a, e, o) amb una consonant davant
<i>o-ce-à, po-e-ma</i>	<i>pe-ri-o-dis-ta, _____</i>

Exercici 3. Copia només les paraules que continguin diftongs. Indica si són creixents o decreixents i separa'n les síl·labes. (fer a la llibreta)

a) sandàlia b) aeronau c) quadern d) aire e) cervell 5

Exercici 4. Explica si aquestes paraules tenen ben separades les síl·labes i després explica per què. (fer a la llibreta)

a) nos-al-tres _____ d) i-na-ca-bat

b) be-na-ven-tu-rat _____ e) an-i-ver-sa-ri

c) mil-ho-mes

Exercici 5. Llegeix el fragment següent i respon a la pregunta. ([fer a la llibreta](#))

Caminava amb les mans a les butxaques, el capell enfonsat. Els carrers eren deserts. L'aire semblava immòbil. Al cap d'una estona va creuar una dona que duia pots de llet: dringaven els uns contra els altres. Va passar davant d'una escola: de la classe de pàrvuls venien cants. Com més avançava cap al centre de la ciutat més els carrers s'anaven poblant. Gent atrafegada amb els paraigües oberts, tots amb els seus nequits i les seves il·lusions. Els aparadors de les botiques eren plens i alguns ja estaven il·luminats. Un adroquer havia cobert la parada de fruita del carrer amb una lona.

MERCÈ RODOREDA, «Pluja», en Semblava de seda i altres contes (adaptació)

a) Busca 5 les paraules que continguin diftongs i copia-les a la teva llibreta.

[Omplir aquesta teoria t'ajudarà a realitzar els exercicis!](#)

La meua teoria. Les normes d'accentuació

CC BY

Les paraules polisíl·labes sempre contenen una síl·laba que es pronuncia amb més intensitat, la **tònica**, i unes altres que es pronuncien amb una intensitat menor, les **àtones**: *pre-sent, po-è-tic, llà-gri-mes*.

L'**accent gràfic** és el _____ que s'escriu sobre una vocal, majúscula o minúscula, amb el qual es marca quina és la síl·laba tònica en algunes paraules.

Tipus d'accent gràfic

Accent obert o greu (˘)

Indica que la vocal és oberta. Sobre la a (*ànima*), la e oberta (*tècnic*) i la o oberta (*allò*).

Accent tancat o agut (´)

Indica que la vocal és tancada. Sobre la e tancada (*també*), la i (*íntim*), la o tancada (*passió*) i la u (*música*).

Exercici 6. Llegeix el text següent, observa què falta i completa el trencaclosques. [\(fer a la llibreta, no has de copiar el text!\)](#)

El cel s'omple de fils de seda.

Una de les millors epoques de l'any per gaudir de la natura al bosc es la tardor. Pero aixi com la major part de la gent que ho fa hi acudeix per recol·lectar els preuats bolets i tornar-se'n, el cert es que l'octubre es tambe el mes ideal per adelitar-se amb l'observacio i estudi dels aracnids: una de les classes d'invertebrats amb pitjor fama del regne animal, alhora que de les mes interessants, misterioses i sorprenents. Penjades d'un fil Durant aquestes setmanes les aranyes assoleixen el maxim nivell d'activitat, aprofitant la forca del vent per "volar" pels aires agafades al seu fil, com estels. D'aquesta manera aconseguixen fer llargs desplaçaments. L'aranya es posa de puntetes damunt la tela esperant un cop de vent per sota l'abdomen per deixar-se anar. Una aranya pardosa (Pardosa monticola), amb les seves glandules convenientment estimulades, pot arribar a llançar d'un sol cop mes de mig quilometre de fil. Aquest fil dur i elastic (es pot estirar fins a una tercera part sense esquincar-se), fet amb proteines com la glicina, es un dels materials mes resistents que es coneix a la natura. Es fins a sis vegades mes fort que un filament d'acer del mateix gruix; per això, les teles d'aranya, que a mes incorporen una substancia enganxosa, son un parany infal·lible. Aquestes, amb la rosada del mati, mostren la seva complexa estructura i això ens permet identificar l'especie que l'ha teixida.

Per resoldre el trencaclosques pots ajudar-te consultant webs on-line, els apunts d'aquest dossier o el classroom, etc. 2

Tipus de paraula	Sil·laba tònica	S'accentuen gràficament	Exemples
Aguda	_____	Les paraules que acaben en: vocal, vocal + -s, -en i -in	<i>humà, adés, comprèn,</i> _____
_____	Penúltima	Les paraules que no acaben en: vocal, vocal + -s, -en i -in	<i>ànim, fràgil, mèrit,</i> _____
Esdruíxola	Antepenúltima	Sempre	<i>mètrica, màgica, última</i> _____

[Recordar aquesta imatge!](#)

L'ACCENT A LES VOCALS

• Català:

- à
- é, è
- í
- ó, ò
- ú

• Castellano:

- Totes les vocals porten accent tancat (´).

Exercici 7. Separa les síl·labes d'aquestes paraules i subratlla'n la tònica. Després, classifica-les en una taula com aquesta i afegeix-ne tres de cada tipus. ([fer a la llibreta](#))

a) abordatge   b) tabulador   c) fàbrica   d) pacient   e) gàbia

f) recompte   g) canoa   h) vigent   i) dèria

<i>AGUDES</i>	<i>PLANES</i>	<i>ESDRÚIXOLES</i>

Exercici 8. Classifica els mots següents segons si són aguts, plans, o esdrúixols, i accentua'ls quan calgui. Recorda si l'accent és tancat o obert!

[\(fer a la llibreta\)](#)

Historia, rosa, memoria, canço, angles, cinturó, finestra,
acrobata, tovallo, arbre, difícil, ciencia, festa

<u>AGUDES</u>	<u>PLANES</u>	<u>ESDRÚIXOLES</u>

Exercici 9. Completa el text amb vocals accentuades o sense accentuar segons calgui.

[\(fer a la llibreta\)](#)

Quan agafo el bol_graf i un full en bl_nc deixo volar la imaginaci_
per cre_r un món de fantas_a inspirat en la meva vida quotidiana.
La barreja ef_mera deixa la seva ess_nc_a sobre el pap_r i, per

aquell mat_s de fugacitat i no desapareix. La seva pres_ncia passa a ser perdurable. Per aix_ escric, perquè aix_ sé que el que em passa ser_ etern.

Exercici 10. Pronuncia les paraules següents en veu alta i classifica-les en la taula que hi ha sota segons la vocal de la síl·laba tònica. Has de copiar la taula al teu quadern. ([fer a la llibreta](#))

--

microbi – sonor – arrel – acadèmia – memòria – rodó – aniré – present

	e oberta	o oberta	e tancada	o tancada
Sense accent				
Amb accent				

Exercici 11. Per realitzar les següents activitats, has de mirar el següent vídeo i respondre a la pregunta. <https://www.youtube.com/watch?v=rIbZRD-hIMM>

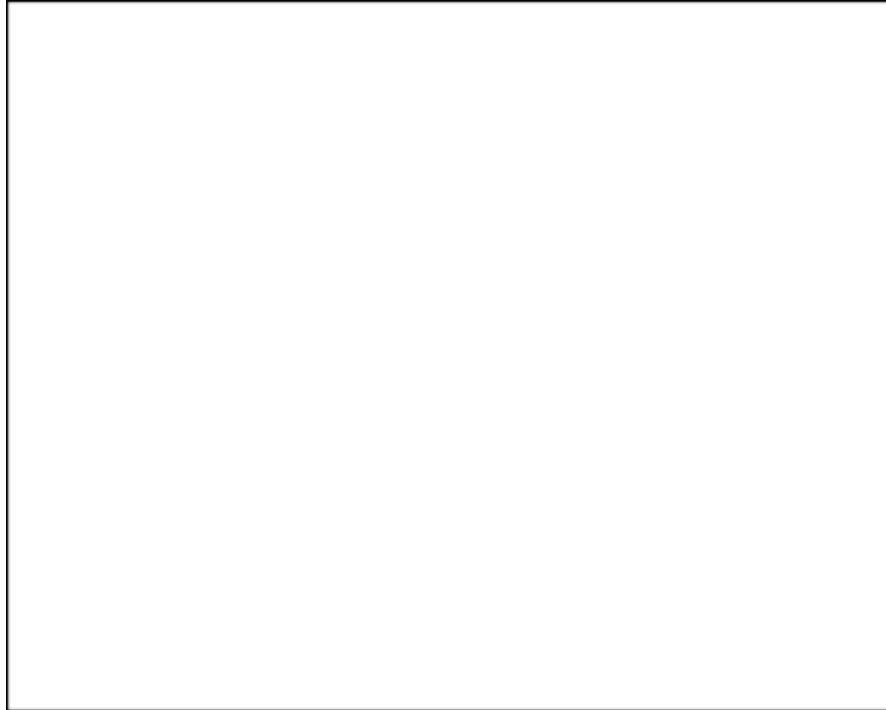
([fer a la llibreta](#))

Quants accents diacrítics tenim en català? Quants comencen per la lletra “s”?

[Aquest quadre t'ajudarà a realitzar els exercicis!](#)

Els 15 accents diacrítics

Recorda: Tots són **MONOSÍLLABS!**

BÉ i béns i BE	DÉU i déus 10 DEU numeral i verb deure	ÉS verb ser PRONOM REFLEXIU ES	MÀ i MA POSSESSIU (*LA MEUA)	MÉS + 25 MES
MÓN i MON POSSESSIU (*EL HEU)	PÈL i PÈLS PER+EL CONTRACCIÓ PEL	QUÈ INTERROGATIU i RELATIU TÒNIC ! QUE EXCLAMATIU i RELATIU ÀTON i CONJUNCIÓ	SÉ verb SABER PRONOM REFLEXIU SE	SÍ i SÍS i SI CONJUNCIÓ CONDICIONAL (S...)
SÒL i SÒLS i SOL i verb SOLER	SÓN verb SER i SON i POSSESSIU (*EL SEU)	TÉ verb TENIR i TE i (-TE)	ÚS acció d'USAR PRONOM FEBLE US	VÓS FORMA DE TRACTAMENT PRONOM FEBLE VOS

@ValenciàaLaDipu

Exercici 12. Completa el text amb la paraula entre parèntesis que correspongui en cada cas. (fer a la llibreta)

El pare diu que com (mes/més) _____ dorm,
(mes/més) _____ (son/són) _____ (te/té) _____ . A mi, en
canvi, em costa dormir; de vegades em va (bé/be) _____ mirar
documentals sobre el (mon/món) _____ animal perquè (se/sé)
_____ que així, a poc a poc, soc menys conscients del que
penso i, finalment, m'adormo.

Exercici 13. Torna a escriure aquestes frases i posa accent a les paraules que n'hagin de dur. ([fer a la llibreta](#))

a) Aquest matí, com qui no vol la cosa, he preguntat a
l'enginyer municipal que podria costar una obra com la que
proposes. Tu saps que costaria tot plegat?

b) Si soc jo qui vol l'autèntic be de la ciutat! Perque aquestes
miseries tard o d'hora sortiran a la llum! Prou que es veura qui
estima de debo la ciutat!

c) Es molt penos, per a una autoritat, que el seu germa vagi per
aquests mons sempre ficant-se en embolics.

d) Doncs si! O es que els ciutadans no tenen el dret de ser ben
informat? Que potser no han de coneixer quins perills corren?

Aquest quadre t'ajudarà a realitzar els exercicis!

La meua teoria. L'apòstrof

CC BY

L'apòstrof (') és un _____ gràfic que indica l'elisió de la vocal de l' _____ definit (el, la), de la preposició de quan van davant d'una paraula que comença per vocal o per h, i d'alguns pronoms febles. El seu ús depèn de les normes següents:

Article <i>el</i>	S'apostrofa	Si la paraula següent comença per vocal o h: <i>l'ocèà, l'homa</i> . Amb nombres i abreviatures que comencen per so vocàlic: <i>l'1 de gener, l'adv</i> .
	No s'apostrofa	Si la paraula següent comença per un diftong creixent: <i>el iode</i> . Davant de préstecs no adaptats que comencen per h aspirada: <i>el heavy metal</i> .
Article <i>la</i>	S'apostrofa	Si la paraula següent comença per vocal o h, sempre que no siguin i o u àtones: <i>l'hora, l'ànima</i> (però <i>la humitat, la investigació</i>).
	No s'apostrofa	Quan la paraula següent comença per un diftong creixent: <i>la hiena</i> . Davant del nom de les lletres: <i>la era</i> . Amb algunes paraules que poden causar confusions: <i>la una</i> (hora del dia), <i>la ira</i> (sentiment). Davant de préstecs no adaptats que comencen per h aspirada: <i>la high-òfe</i> .
Preposició <i>de</i>	S'apostrofa	Si la paraula següent comença per vocal o h: <i>d'ara, d'hivern</i> . Amb nombres i abreviatures que comencen per so vocàlic: <i>d'11 anys, d'adj. en grau positiu</i> .
	No s'apostrofa	Si la paraula següent comença per un diftong creixent: <i>de ioga</i> . Amb el nom de les lletres: <i>de i o de u</i> . Davant de préstecs no adaptats que comencen per h aspirada: <i>de hip-hop</i> .

Exercici 14. Escriu les paraules següents precedides de l'article adequat apostrofat o no, segons els convingui:

[\(fer a la llibreta\)](#)

a) herència   b) ianqui   c) adj.   d) hip-hop

e) institució

f) arnès   g) UNESCO   h) ema   i) paraula   j)

11   k) assemblea   l) unió

Exercici 15. Completa la taula transformant els sintagmes següents en singular o plural: [\(fer a la llibreta\)](#)

les unghes   els ianquis

les importàncies   els hospitals

les úlceres   les innovacions

les hienes   els iogurts

les intrigues   les emes

les hipoteques   els insults

Exercici 15. Completa el següent quadre i :

[\(fer a la llibreta\)](#)

<u>PREGUNTA</u>	<u>RESPOSTA</u>
<u>QUÈ ÉS UNA VOCAL ÀTONA?</u>	
<u>QUÈ ÉS UNA VOCAL TÒNICA?</u>	
<u>QUÈ ÉS UNA VOCAL NEUTRA?</u>	
<u>DOS EXEMPLES DE VOCAL ÀTONA</u>	
<u>DOS EXEMPLES DE VOCAL NEUTRA</u>	

Exercici 16. Subratlla les vocals TÒNIQUES i encercla les ÀTONES de les següents paraules: ([fer a la llibreta](#))

**Pare - Interferència - Exposar - Eivissenc - Mare - Obligatori -
Frederic - Extremitat - Bisbe - Davant - Gironí - Metre**

Exercici 17. Completa el següent text amb la vocal A/E. Pensa que moltes són excepcions i s'escriuen diferent al castellà. ([fer a la llibreta](#))

Revista de premsa

El Govern libi condemna l' ss ssinat de l' m baix do r statunidenc en un atac a Benghazi.

La llei de pr v nció de riscos laborals va introduir l'obligació d' valuar ls riscos derivats del tr ball.

El mon stir de Cuixà rep la distinció com a m r v lla de Catalunya. Una ràf ga va tr ncar un cable de la línia elèctrica a poca distància del nucli urbà. A Madrid, una ràf ga de vent va v riar la cat nària de l'AVE.

Venc n valla d' f itar amb qr vats d'or autèntic i màn c de b nús natural

REpte 2: TIPOLOGIA TEXTUAL

Aquest exercici el pots fer en el chromebook en un [document word i pujar-lo al classroom](#). L'has de pujar amb el següent nom:
[REpte2 NOMALUMNE](#)

Has de seleccionar una opció.

Opció 1. Escriu un text de 100 paraules en què expliquis què creus que és la construcció següent:

- a) Escriu el text de 100 paraules.
- b) Després en un altre color selecciona els articles i la preposició de.
- c) Explica si has escrit algun apòstrof i per què ho has fet.

Opció 2. Escriu un llistat amb 10 excuses que mai ningú hagi fet servir per no anar a classe. L'únic requisit és fer servir una paraula amb accent diacrític en cada excusa.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.

BLOC B: DOMINI DE LA LENGUA!

Sabies que per a aprendre un idioma correctament, hem de desenvolupar l'habilitat de parlar, escoltar, escriure i llegir en aquest idioma, és a dir, hem de dominar les quatre habilitats lingüístiques? Expressió oral, comprensió auditiva, expressió escrita i comprensió lectora.

REpte 3: LA COMPRESIÓ AUDITIVA

Una part molt important a l'hora de dominar una llengua és entendre-la de manera oral. És a dir, entendre-la quan la sents i escoltes. Per demostrar que dominem aquesta habilitat, a continuació tens dos àudios.

Àudio A: [Escoltar aquí](#) Àudio B: [Escoltar aquí](#)

Escolta'ls posant-hi molta atenció i tantes vegades com necessitis.

Després, omple els espais en blanc amb les paraules adequades:

Els estalvis

Aquesta història ____1____ pels volts de Nadal, època de ____2____, de celebracions i ____3____ de regals. El David feia molts mesos que estalviava. Aquell any es volia comprar una bicicleta. Fins aleshores havia fet servir la de la Susanna quan era petita. Però allò era un trasto, i ____4____ el David ja havia crescut ____5____ per poder anar còmodament amb la bicicleta de la ____6____ germana; els ____7____ li tocaven el ____8____ i semblava més aviat una atracció de circ, com un d'aquells pallassos que es passegen per la pista muntats en una bicicleta minúscula.

I com que ____9____ tan emocionat amb la idea de la bici nova, cada setmana guardava alguns calerons a la ____10____. Havia fet de tot: netejava ____11____ dels veïns; treia a passejar el gos del ____12____ Roger, tocava cançons amb la flauta a la porta del mercat...

REpte 4: L'EXPRESSIÓ ORAL

La llengua és l'instrument de comunicació humana per excel·lència. No es coneix cap civilització que no hagi desenvolupat un sistema de comunicació oral. Però, la llengua no només ens serveix per comunicar-nos, sinó que alhora ens permet ordenar el pensament. Amb aquesta tesi, anem a ordenar el nostre pensament!

A continuació tens un enllaç a un curtmetratge de Marcelino & Bartolomeu sense veu: Fes "clic" [Enllaç Curtmetratge:](#)

Tot i no haver-hi paraules, pots interpretar fàcilment què ocorre, què deuen pensar Marcelino i Bartolomeu i què estan comunicant. Encarrega't de posar veu als personatges del curtmetratge i, per tant, crea el diàleg que hi hauria entre ells. També pots interpretar allò que pensen...

Què hem de lliurar? 2 coses

A. El guió escrit del diàleg del curtmetratge

L'has de pujar amb el següent nom: REPTE4 NOMALUMNE

B. Aquí tens dues opcions: Ficar la teva veu al curtmetratge en el vídeo segons el teu diàleg o crear un arxiu d'àudio amb el diàleg.

L'has de pujar amb el següent nom: REPTE4 NOMALUMNE

Recomanacions per fer aquest repte!

Intenta quadrar bé les intervencions dels personatges.

Modul·la/canvia la veu segons cada personatge perquè així es vegi millor la diferència.

PART A DEL REPTE 4 .

Fes, abans de tot, el guió: (el pots fer en la graella següent)

Diàleg

Guia de colors: **Marcelino** **Bartolomeu** **Cap**.

Pots esborrar l'exemple quan vulguis començar, només és perquè et facis una idea:

Marcelino Què fas?

Bartolomeu Estic escrivint la redacció de Català!

Marcelino Vols venir al meu ordinador i juguem?

Bartolomeu Mmmm no sé...!

PART B DEL REpte 4 .

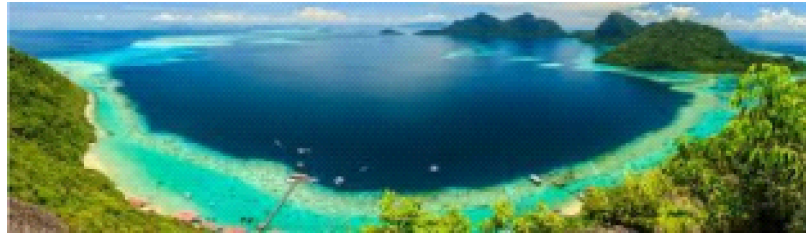
Ara que ja tens el diàleg escrit, en el teu guió, has de fer l'arxiu d'àudio!
De manera opcional pots editar el video del youtube i ficar-li la teva veu.
Aquesta tasca l'has de lliurar al classroom!

REpte 5: LA COMPRESIÓ LECTORA

A continuació tens una lectura. Després d'haver-la llegit, respon les preguntes que trobaràs al formulari (adjuntat al final de la lectura!)

BORNEO

L'illa de Borneo, situada al sud-est asiàtic, és la tercera més gran del món i pertany a tres països: Indonèsia, Malàisia i Brunei. Aquest és el relat d'un viatge per aquesta illa, en contacte permanent amb la natura

La primera impressió que tenim sobre els habitants de l'illa és que són gent hospitalària i amb un concepte de vida tranquil. Així ho constatarem durant els tràmits de gestió del passaport i al llarg del posterior viatge amb autobús (que s'atura cada vegada que algú aixeca la mà, tant si hi ha parada com si no).

Un cop arribats a Kuching, ens dirigim a l'hotel i, després de deixar les motxilles, sortim a conèixer la ciutat. Ens trobam una ciutat petita, banyada pel riu Santubong, amb carrers que tenen voreres altes per on resulta difícil caminar. Prop de Kuching visitam el centre de vida natural de Semenggoh, on podem veure molt de prop un grup d'orangutans amb les seves cries, entre els quals un mascle que fa molt de respecte. Veure'ls en llibertat ens produeix una sensació meravellosa.

L'endemà continuam el viatge i anam al parc nacional de Bako. Després d'unes quantes hores de viatge amb autobús i amb barca, hi arribam i de seguida tenim la sort de veure un grup de micos d'una espècie endèmica de l'illa de Borneo als quals reconeixem ben fàcilment per la seva cara rosada, els ulls petits i un gran nas llarg i gruixut.

Continuam la nostra ruta i ens dirigim a Miri, on visitam la gran cova de Niah, d'una gran importància arqueològica. A continuació, anam fins a Bandar Seri Begawan, capital del sultanat de Brunei, i recorrem la ciutat. El més impressionant és el contrast que hi ha entre les cases elevades sobre el riu i la mesquita del sultà Omar Ali Saifuddien; riquesa i pobresa es donen la mà a poc més de cent metres de distància.

Després ens traslladam al nord de Borneo per visitar el parc nacional de les Illes Tortuga, on podem veure com dues enormes tortugues ponen ous i centenars de petites tortugues acabades de sortir de l'ou caminen directes cap al mar. Un autèntic espectacle de vida.

Després de tants dies de selva, anem a Kota Kinabalu amb la intenció de visitar-ne les illes, amb platges de sorra blanca i aigua cristal·lina plena de peixos de colors. Seran els últims dies a Borneo abans de marxar cap a la península (Malacca), on coneixem Kuala Lumpur, amb les conegudes torres Petronas, dos grans blocs de 88 pisos que varen ser els edificis més alts del món durant cinc anys (fan 452 metres), i Singapur, on abans d'emprendre el viatge de tornada a casa aprofitam per veure alguns dels mercats i monuments més emblemàtics.

Revista (Oxfam Intermón), núm. 31 (setembre 2014) (adaptació)

Encercla les respostes correctes:

1. La gent de Borneo:

- a) És de caràcter esquerp.
- b) És de caràcter inquiet.
- c) És de caràcter afable.

2. Els simis autòctons:

- a) Tenen el rostre pà·lid.
- b) Tenen la cara arrodonida.
- c) Tenen les faccions allargades.

3. La crònica del viatge:

- a) Descriu les principals ciutats de Borneo.
- b) Esmenta edificis singulars de l'illa.
- c) Narra la història recent de l'illa.

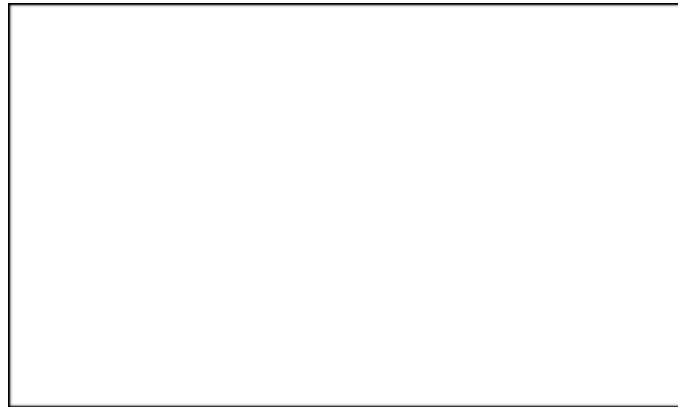
4. Els viatgers:

- a) Visiten parcs naturals i també illes veïnes.

- b) Visiten mercats a Borneo i també illes veïnes.
- c) Visiten parcs naturals i també monuments religiosos.

5. A l'illa de Borneo:

- a) Hi ha una mesquita i un gratacel.
- b) Hi ha platges naturals increïbles.
- c) Hi ha ciutats travessades per rius.

REpte 6: L'EXPRESSIÓ ESCRITA

De vegades, els títols de les pel·lícules i sèries que veiem o de les cançons que escoltem no tenen res a veure amb el contingut o la trama que tenen.

Qui els decideix, doncs, els títols? Deu ser que alguns títols són metàfores o significats “ocults”?

Justifica per què el títol d'una sèrie o d'una pel·lícula és adequat o no és adequat segons la trama que es descriu a continuació:

→ Què has d'entregar? [Has de pujar en un doc word al classroom l'exercici amb el següent nom: REPTE6_NOMALUMNE](#)

Has d'omplir la taula que tens aquí mateix amb la següent informació:

- ★ Títol: escriu el títol de la sèrie o pel·lícula que has elegit.
- ★ Enllaç: cerca el tràiler a Youtube i enganxa l'enllaç. Si has elegit una cançó, cerca-la també a Youtube i enganxa l'enllaç.
- ★ Trama: busca la trama/síntesi/argument de la sèrie o pel·lícula i escriu-la aquí.
- ★ Justificació: Has d'escriure per què el títol de la sèrie o pel·lícula té a veure amb la trama o per què no. Si tu creus que el títol està ben elegit o no. Aquesta justificació ha de tenir un mínim de 70 paraules (9 línies aproximadament).

BLOC C: LA GRAMÀTICA NO ÉS COMPLICADA!

Aquests són els nostres reptes:

REpte 7: Els signes de puntuació

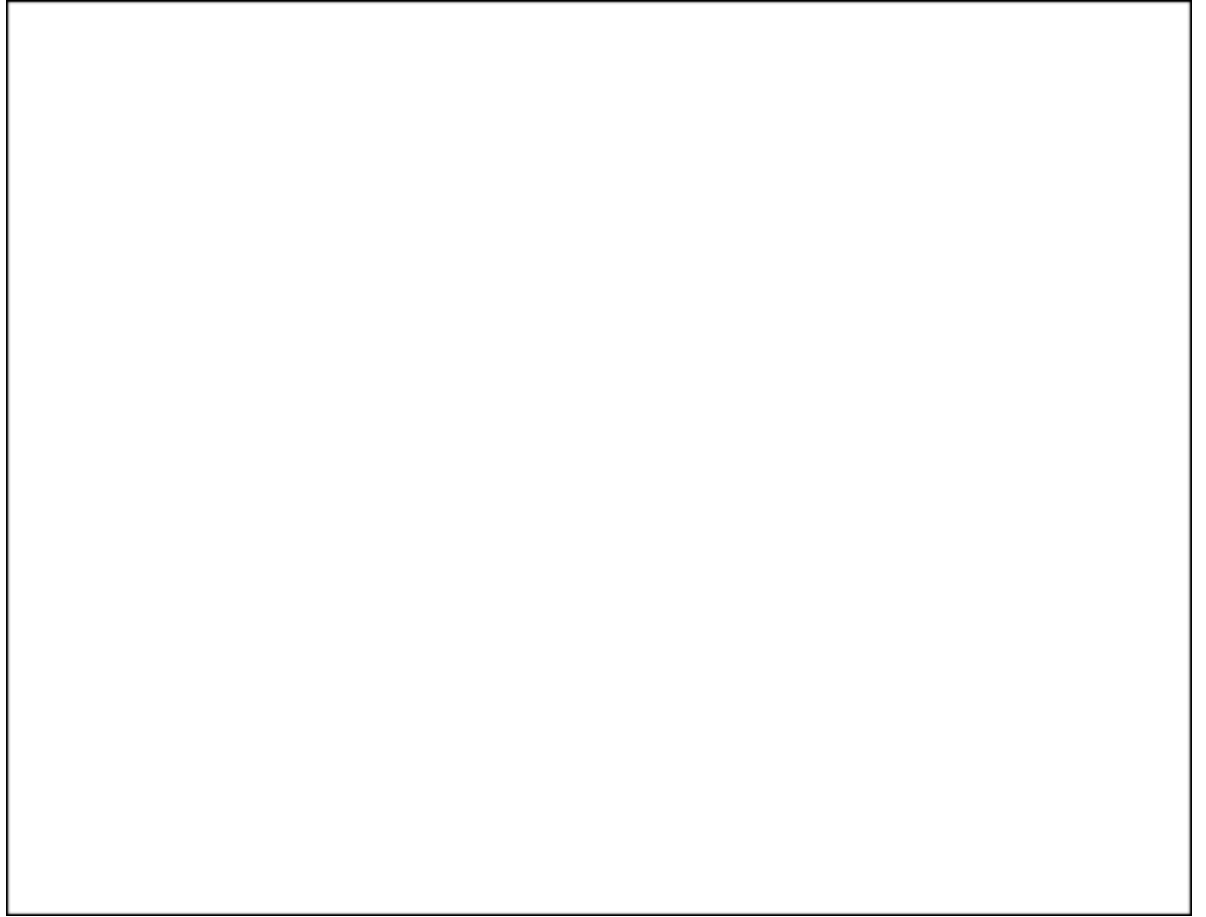
Activitat 1. Relaciona els signes de puntuació següents amb la seva funció: (fer a la llibreta)

a) El punt i seguit		1.marca una exclamació (sorpresa, alegria, por).
b) El punt i a part		2.marca una pregunta
c) El punt final		3.marca un canvi d'oració i, per tant, d'idea o d'acció
d) El punt i coma		4.marca el final d'un paràgraf i, per tant, d'un apartat
e) Els dos punts		5.marca el final d'un text
f) El signe d'admiració		6.marquen l'inici d'un aclariment o de l'ampliació d'allò que ja s'ha dit.
g) El signe d'interrogació		7.marca un canvi d'oració i, per tant, d'idea o d'acció, però que té relació amb l'expressada abans.

<u>a</u>	<u>b</u>	<u>c</u>	<u>d</u>	<u>e</u>	<u>f</u>	<u>g</u>
----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

--	--	--	--	--	--	--

[Un repàs de la coma....](#)

Un repàs de la coma....

No separis el subjecte i el verb amb una coma!

* Aquests, estan plens de pols.

No s'han de separar tampoc altres elements de l'oració que estan relacionats estretament:

* La germana, de l'Anna estudia Farmàcia.

* Aquest programa tracta, dels invents del segle xx.

1. La coma

La coma és el signe de puntuació més habitual, perquè té diverses funcions. El curs passat ja en vas veure algunes. Recordem-les:

1 Separa els elements d'una enumeració.	<i>He comprat ensaïmades, coca, brioxos i nata.</i>
2 Marca els límits d'un aclariment o incís. (Recorda que en aquest cas també es poden utilitzar els parèntesis.)	<i>La Núria, la meva millor amiga, m'ha dedicat una cançó.</i>
3 Indica que un verb és el·líptic, perquè se sobrentén.	<i>Nosaltres portarem els entrepans i vosaltres, les begudes.</i>
4 Separa una interjecció de la resta de l'oració.	<i>Au, afanya't una mica.</i>
5 Separa alguns connectors com <i>així doncs, ara bé, al capdavant, d'ara endavant, d'una banda, d'altra banda, en canvi, és a dir, finalment, no obstant això, per tant</i> , etc.	<i>Així doncs, què penseu fer?</i>

Ara coneixeràs un altre ús de la coma, que també és important:

6 Separa un vocatiu (nom propi o sobrenom amb què ens adrecem a algú de manera directa).	<i>Pere, això és per a tu.</i>
--	--------------------------------

Activitat 2. Escriu les comes que falten i indica quina funció té aquest signe en cada cas. (fer a la llibreta)

Exemple: *Avui he vist l'Òscar l'Aleix l'Alícia i l'Alba.*

Correcció: *Avui he vist l'Òscar, l'Aleix, l'Alícia i l'Alba*

Explicació: *Marca una enumeració.*

a) Vine un moment Carles.

Correcció:

Explicació:

b) Ara escombrarem les habitacions i demà el menjador i la cuina. Correcció:

Explicació:

c) Uf que cansat estic!

Correcció:

Explicació:

d) A la cuina hi ha cireres maduixes plàtans i kiwis.

Correcció:

Explicació:

e) Viuen molt lluny oi?

Correcció:

Explicació:

Activitat 3. Pronuncia aquestes oracions en veu alta i explica quina diferència de significat hi ha entre la primera i la segona de cada parella. (fer a la llibreta)

a) El peix de l'Anna es menja un gat. / El peix de l'Anna, es menja un gat.

Explicació oració 1:

Explicació oració 2:

b) No, m'agraden aquestes botes. / No m'agraden aquestes botes. *Explicació oració 1:*

Explicació oració 2:

c) Eva, escriu una narració. / Eva escriu una narració.

Explicació oració 1:

Explicació oració 2:

d) Els jugadors lesionats van abandonar el terreny de joc. / Els jugadors, lesionats, van abandonar el terreny de joc.

Explicació oració 1:

Explicació oració 2:

e) Coneixes l'Anna Maria? / Coneixes l'Anna, Maria?

Explicació oració 1:

Explicació oració 2:

DELS SEGÜENTS EXERCICIS, HAS D'ESCOLLIR NOMÉS UN! ÉS A DIR, l'Activitat 4 o l'activitat 5.

Activitat 4. Hem eliminat algunes comes d'aquest text.

Reposa-les i marca-les d'un altre color. [Has de pujar en un doc word al classroom l'exercici amb el següent nom: Activitat4_NOMALUMNE](#)

Fenicis grecs cartaginesos i romans

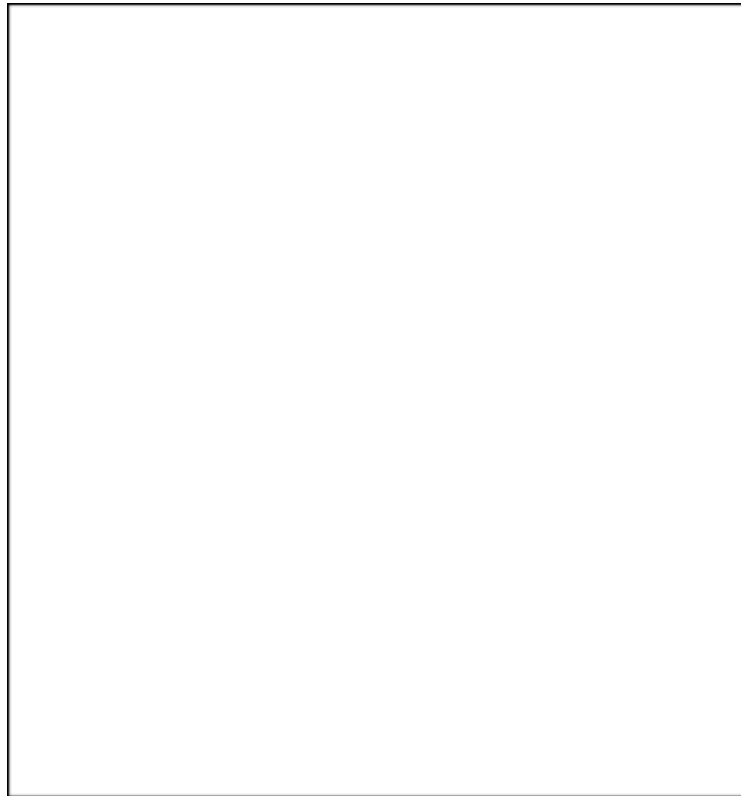
Com que fa segles es viatjava sobretot en vaixell, els pobles viatgers arribaven primer a les costes. A la Península Ibèrica i a les Balears hi arriben els fenicis, pacífics comerciants, i els grecs (Roses Empúries Sagunt Dènia), desenvolupats i cultes. També venen els cartaginesos, que volien anar contra Roma. Precisament, els romans hi arriben (218 aC) per barrar-los el pas cap a Itàlia. Tots aquests pobles deixen la seva empremta

al que és avui Catalunya. Però el cas dels romans és un cas especial: s'estan més de sis-cents anys a la Península i la romanitzen profundament: edificacions vies de comunicació agricultura llengua dret costums organització de la societat... L'Europa llatina és filla de Roma i l'espai mediterrani central és el més fortament romanitzat. L'àrea de Tarragona és riquíssima en testimonis de la dominació romana: aqüeductes ponts teatres circs muralles arcs de triomf vies de comunicació... I avui és patrimoni de la humanitat!

Activitat 5. Posa els punts i seguit i les comes que falten en aquesta notícia i restableix les majúscules quan calgui. Marca els canvis en un altre color! [Has de pujar en un doc word al classroom l'exercici amb el següent nom: Activitat5 NOMALUMNE](#)

El Centre de Normalització Lingüística L'Heura va organitzar la festa de final de curs adreçada als seus alumnes aprenents i voluntaris lingüístics el 16 de juny a les 19h al Mas Fonollar la festa va comptar per primera vegada amb una mostra gastronòmica més d'una trentena de persones procedents de quatre continents van fer dolços típics dels seus països d'origen les receptes es podran consultar properament a la pàgina web de L'Heura més d'un centenar d'assistents també van participar en la samfaina de paraules aquesta activitat tenia com a objectiu pensar alguna paraula en català que agradés especialment posteriorment s'apuntava aquesta paraula en un mural explicant el motiu pel qual s'havia triat algunes de les targetes apuntaven a motius comunicatius, d'aprenentatge, anímics o llaminers.

REpte 8: LES CATEGORIES GRAMATICALS

AIXÒ ÉS BÀSIC!

Hi ha nou classes de paraules:

nòm	pronom	preposició
adjectiu	verb	conjunció
determinant	adverbi	interjecció

Activitat 6. Segur que molts de vosaltres heu jugat alguna vegada al joc dels paquets. Recordau: algú diu paquets de 3 i ens ajuntam de tres en tres, paquets de 2 i ens posam de dos en dos i s'elimina aquell que es queda sense grup. Ara vos propòs un joc, una mica diferent, però té semblances.

(fer a la llibreta)

Era una classe de 2n d'ESO de l'IES Quartó del Rei, una classe amb 20 paraules, on, la professora, de nom PÀGINA anava donant ordres i elles, les paraules, s'agrupaven:

<u>PROFESSORA</u>
<u>PÀGINA</u>

PARAULES

<u>bé</u>	<u>taula</u>	<u>amb</u>	<u>dolç</u>	<u>meu</u>
<u>de</u>	<u>ei</u>	<u>jugam</u>	<u>jo</u>	<u>menys</u>
<u>aquell</u>	<u>si</u>	<u>amiga</u>	<u>bah</u>	<u>o</u>
<u>això</u>	<u>cantar</u>	<u>més</u>	<u>qui</u>	<u>la</u>

*Si tens dubtes pots consultar al diccionari:

<https://dlc.iec.cat/> La professora va començar a

dir:

1. Paquets, paquets... d'adverbis:
2. Paquets, paquets... de conjuncions:
3. Paquets, paquets... de determinants:
4. Paquets, paquets... de pronoms:

5. Paquets, paquets... d'interjeccions:

6. Paquets, paquets... de verbs:

7. Paquets, paquets... de preposicions:

8. Paquets, paquets... de noms:

I després na PÀGINA va demanar... Qui s'ha quedat sense paquet?

Sense paquet ha quedat la paraula _____ i és un _____.

REpte 9: SINTAXI

Recorda:

Sintagma: mot o conjunt de mots que fan una funció dins de l'oració.

Nominal	Verbal	Adjectival	Adverbial	Preposicional
SN	SV	SAdj	SAdv	SPrep
El nen generós	Fan els deures	molt espavilat	a prop del poble	de la professora

Dins d'un sintagma hi pot haver un altre sintagma:

- Dins d'un sintagma nominal (*el **títol** del llibre*) n'hi ha un de preposicional (*del llibre*).
- Dins del sintagma verbal (***és** molt original*) n'hi ha un d'adjectival (*molt **original***).

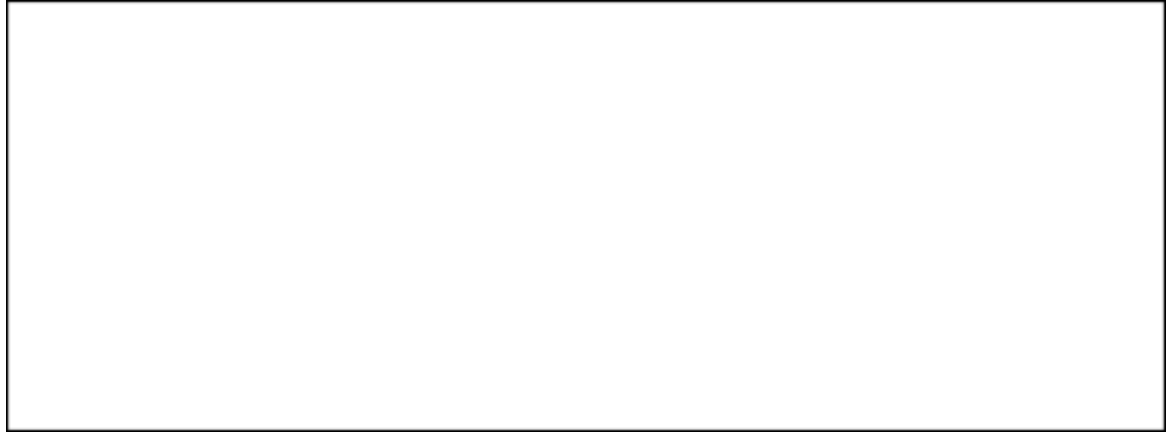

Activitat 7. Classifica els següents sintagmes escrivint la seva lletra a la taula inferior. (fer a la llibreta)

a ha plogut b nois riallers c simpàtica d amb encant e tranquil·lament f en aquest cas g totes les dones h dibuixa ocells i aquell dia j són els millors. k a la vorera l l'ombra dels pins m ben fàcil n molt sovint o menja poc p ben aviat q bastant feliç r ple de líquid s lluny de la vila t sense excepcions

<u>SN</u>	<u>SV</u>	<u>SADJ</u>	<u>SADV</u>	<u>SPRER</u>
•• —	•• —	•• —	•• —	•• —
•• —	•• —	•• —	•• —	•• —

Activitat 8. Digues a quina estructura de SN corresponen els sintagmes subratllats. (fer a la llibreta)

Recorda:

L'únic mot imprescindible en un SN és un nom (o paraula equivalent): *Compra **llibres***.

A vegades hi ha determinants que acompanyen el nom: *Compra **molts** llibres / Té **aquells** llibres a casa **seva***.

La resta d'elements que poden acompanyar un SN s'anomenen complements del nom (CN):

Complements del nom (CN)	
un adjectiu que concorda amb el nom	un sintagma preposicional
<i>Compra llibres interessants</i>	<i>Compra llibres d'aventures</i>

a) <u>Quedaven quatre</u> <u>cadires</u>		1. <u>det.+N+CN</u>
b) <u>Tenia problemes</u>		2. <u>det.+CN+N</u>
c) <u>Compraré pebrots</u> <u>verds</u>		3. <u>N</u>
d) <u>Molts amics meus van</u> <u>trucar</u>		4. <u>N+CN</u>
e) <u>Que tingui un bon dia!</u>		5. <u>det+N</u>

f) <u>Vaig veure algunes escenes divertides.</u>		<u>6. det+N+det</u>
--	--	---------------------

<u>a</u>	<u>b</u>	<u>c</u>	<u>d</u>	<u>e</u>	<u>f</u>

Activitat 9. Subratlla els SN del text següent i classifica'ls a la taula que hi ha a sota. (fer a la llibreta)

Aquells actors representaven obres teatrals meravellosament. Repetien les escenes difícils fins que els sortien bé. El director donava instruccions contínuament i el dia de l'estrena s'apropava. Molta gent volia entrades però ja no n'hi havia. Va ser un gran èxit.

<u>N</u>	<u>Det + N</u>	<u>N + CN</u>	<u>Det + N + CN</u>	<u>Det + CN + N</u>
· -	· -	· -	· -	· -
· -	· - · -		· -	

Activitat 10. Marca d'algun color el nucli dels sintagmes que tens a continuació. (Recorda que és el nucli!) ([fer a la llibreta](#))

Exemple: L'al·lota intel·ligent

Una taula rodona

Vendré demà

molt bonica

de duresa inimaginable

molt més enllà

arribaré tard

d'alumnes indecisos

Activitat 11. Subratlla els sintagmes d'aquestes oracions així com està indicat entre parèntesi i marca d'algun color el nucli: ([fer a la llibreta](#))

Exemple: L'al·lota intel·ligent estudia cada dia. (SV)

Aquest quadre representa el diluvi universal. (SAdj)

Tu demanes molt. (SN)

Els restaurants allarguen la temporada un mes més. (SAdv)

El meu amic sempre fa gelat casolà. (SV)

Demà vendrà a la festa. (SPrep)

Na Natàlia ahir em va contar que està trista. (SAdv)

L'objectiu de la prova és filtrar els candidats. (SPrep)

Estam contents de l'èxit. (SAdj)

Aviat na Laura i jo podrem treballar. (SN)

Estic molt cansada. (SV)

Activitat 12. Relaciona cada combinació de sintagmes amb la seva opció. (fer a la llibreta)

<u>a) Piano de cua</u>		<u>1. sintagma adverbial dins del sintagma verbal</u>
<u>b) Llegeix molts llibres</u>		<u>2. sintagma adjectival dins del sintagma verbal</u>
<u>c) Està molt tip</u>		<u>3. sintagma preposicional dins del sintagma</u>
<u>d) Dorm bastant</u>		<u>4. sintagma preposicional dins del sintagma verbal</u>
<u>e) Està lliure d'impostos</u>		<u>5. sintagma nominal dins del sintagma verbal</u>
<u>f) És de Barcelona</u>		<u>6. sintagma preposicional dins del sintagma adjectival</u>

<u>a</u>	<u>b</u>	<u>c</u>	<u>d</u>	<u>e</u>	<u>f</u>

Per refrescar el subjecte i predicat...

Recorda:

La majoria d'oracions estan formades per dues parts:

- **Subjecte:** és la persona o cosa que fa l'acció o viu el procés o estat expressats pel verb.
- **Predicat:** és el que es diu sobre el subjecte.

Una oració necessita obligatòriament un verb que estigui conjugat.

Són oracions

Que tinguis sort, Manel!

Escolta, tu!

Tots et donen l'enhorabona!

No són oracions

Sort, Manel!

Ei, tu!

Enhorabona

Activitat 13. Subratlla el nucli del sintagma nominal subjecte i del sintagma

verbal predicat: (fer a la llibreta)

L'alcalde d'aquesta ciutat deixarà el càrrec l'any vinent

1. Aquest quadre representa el diluvi universal.
2. Tu demanes molt.
3. La collita de cereals enguany serà dolenta.
4. Els restaurants allarguen la temporada una setmana més.

Activitat 14. Pinta, amb **vermell** el sintagma nominal que actua com a subjecte, i amb **blau**, el sintagma verbal que funciona com a predicat d'aquestes oracions. Després, subratlla els nuclis. ([fer a la llibreta](#))

Exemple:

1. **Molts turistes** visiten les nostres costes.
2. L'amic del meu germà vol ser arquitecte.
3. L'àrbitre andalús ja ha xiular el final del partit.
4. Aprovarà l'examen quasi tot el grup de segon.

Activitat 15. Ordena els grups de paraules següents de manera que n'obtinguis oracions ben elaborades. Després separa el SN [subjecte] del SV [predicat]. ([fer a la llibreta](#))

Exemple:

a) Mercuri / El planeta / és / al Sol. / el més pròxim

Solució: El planeta Mercuri és el més pròxim al Sol

SN- Subjecte: El planeta Mercuri

SV- Predicat: és el més pròxim al Sol

b) de 4873 km. / un diàmetre / té / Mercuri / El planeta

Solució:

SN- Subjecte:

SV- Predicat:

c) de Mercuri / de cràters. / està plena / La superfície

Solució:

SN- Subjecte:

SV- Predicat:

d) s'estavellen / de Mercuri. / Molts meteorits / la superfície / contra

Solució:

SN- Subjecte:

SV- Predicat:

e) la gran quantitat / provoquen / Els impactes / de cràters.

/ dels meteorit

Solució:

SN- Subjecte:

SV- Predicat:

BLOC D: EL GÈNERE DIDÀCTIC!

Sabies que la literatura és l'art que té com a principal

instrument la paraula. ??

Els autors d'obres literàries se serveixen del

llenguatge per a contar històries o per a comunicar

impressions, sentiments o emocions.

Els gèneres literaris són agrupacions d'obres que
comparteixen uns trets comuns. Tradicionalment s'han
distingit tres grans gèneres, i són els que treballarem en
el nostre últim dossier.

REpte 11: ELS GÈNERES LITERARIS

LA NARRACIÓ

2. Els elements narratius

això és bàsic!

El gènere narratiu inclou les obres en què l'autor explica una història. La novel·la i el conte (en prosa) i la poesia èpica (en vers) pertanyen a aquest gènere.

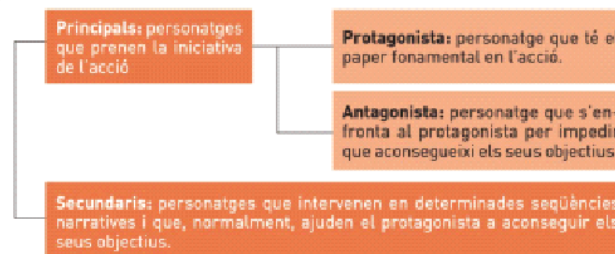
2.1 El narrador

És la veu que explica la història. Pot estar implicat en la història i narrar els fets en primera persona (JO) o no participar-hi i narrar en tercera persona (ELL/ELLA).

Narrador en 1a persona: és un dels personatges de la història. Explica tot el que ell veu i pensa, i per això el lector només té una visió parcial dels fets de la narració.	Narrador protagonista: personatge principal en l'acció.	No pot ser, tu, no pot ser cada dia haver de gravar dos episodis de dos culebrons diferents, no tinc temps ni d'aprendre'm els guions ni de res. <i>Pili Español, Amor desesperat.</i>
	Narrador testimoni: la seva participació en l'acció és escassa o nul·la.	Des que s'havia estès la notícia de la mort de l'oncle Sebastià Peris, els nervis ens tibaven. <i>Jesús Muncada, Revenja per a un difunt.</i>
Narrador en 3a persona: és una veu externa a la trama, no hi participa.	Narrador omniscient: explica tot el que succeeix a la narració i en dona la seva opinió. Coneix i explica també els pensaments i sentiments dels personatges.	En Patrats i sa família tenen el toldo arrapat a les parets del Convent dels Cossos. Un tros de roba feia de sostre de sa habitació. Ell tenia gran traça a fer panerets. Ella tirava les cartes i deia la bona-ventura com cap més gitana andalusa. <i>Juli Vallmitjana, En Patrats.</i>
	Narrador observador: explica només el que veu i sent, i no dona mai la seva opinió sobre els fets de la història. Recull el diàleg dels personatges.	Aleshores va veure la foto del nen al llit i la va agafar. La va mirar, es va etxugar els ulls i el va mirar abans de girar-se i tornar a la sala. –Torna'm això –va dir ell. –Recull les teves coses i ves-te'n –va dir ella. <i>Raymond Carver, Mecànica popular.</i>

2.2 Els personatges

Són els éssers de ficció que realitzen les accions del text narratiu. Recorda que segons la importància que tenen en la narració, poden ser principals o secundaris.

2.3 L'espai i el temps

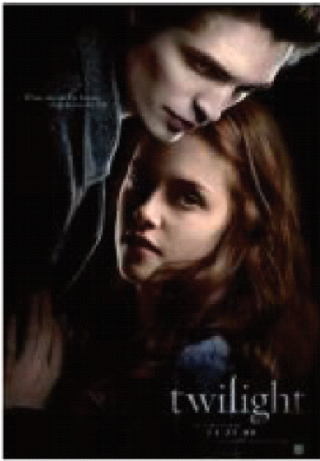
L'espai és el lloc on transcorre la ficció narrativa. El coneixem gràcies a les descripcions que en fa el narrador o algun personatge. A causa de la seva brevetat en el conte sovint només trobem un únic espai narratiu i no gaire precís, ja que la descripció del lloc de l'acció no sol ser extensa.

El temps històric és el moment històric en què succeeix l'acció. Com l'espai, en els contes acostuma a estar poc definit: tenim poques dades per situar l'acció temporalment. Fins i tot, en els contes populars sovint els fets, irrealment, se situen en un passat atemporal.

Pel que fa al temps narratiu, els contes poden presentar les mateixes alteracions temporals que la novel·la, com ara salts endavant i endarrere en la línia del temps.

Exercici 1. Llegeix aquesta teoria, per refrescar l'aprens en aquest curs i poder fer les activitats.

A) Busca informació sobre aquestes pel·lícules i omple la graella que tens a continuació (Has de fer servir la teoria de la pàgina anterior!). (fer a la [llibreta](#))

<u>Pel·lícula</u>	<u>Protagonistes</u>	<u>Antagonistes</u>	<u>Secundaris</u>	<u>Espai</u>	<u>Temps</u>
<u><i>Crepuscle</i></u>					
<u><i>La guerra de les galàxies</i></u>					
<u><i>Troia</i></u>					
<u><i>Els nois del cor</i></u>					
<u><i>La teva pel·lícula favorita!</i></u> <u><i>Has d'escriure quina</i></u>					

<u>és i completar la</u> <u>graella</u>					
--	--	--	--	--	--

B) Llegeix aquest text i fes les activitats que et proposem a continuació:

Tenia dotze anys quan van prendre la decisió de separar-se i, si bé no em va resultar fàcil acceptar-ho, almenys era una conseqüència lògica, i sovint intuïda, de les tensions que s'amuntegaven dia rere dia, setmana rere setmana, a casa meva. A més, ja havia pogut observar que al meu voltant bufaven els mateixos aires de ruptura perquè més de quatre dels companys que havien començat l'escolarització amb mi s'havien hagut d'enfrontar a aquella realitat. Sabia, doncs, que la meva situació no era insòlita, però crec que l'experiència dels altres no em va ser de gran ajuda en aquells moments de crisi familiar.

En poc temps tot va canviar considerablement. No només pel fet que el pare no hi fos –tampoc no passava gaire temps a casa–, sinó més aviat pel canvi radical que va experimentar la meva mare i que, de retruc, ens va afectar a nosaltres. Va renovar el seu vestuari, de manera que tots els seus vestits de senyora no van tornar a sortir de l'armari i, en canvi, els pantalons i les faldilles texanes no tenien un dia de respir. Va canviar el taló per la sabata plana i només aquest detall ja va treure-li uns quants anys del damunt. Però, a més, es va tallar els cabells ben curts i va deixar de maquillar-se... La suma de tot plegat, més un somriure permanent i desconegut al seu rostre, va aconseguir que de vegades em fos difícil de reconèixer en ella la dona que havia estat mesos abans.

Glòria Llobet, ¿Què t'angoixa, Núria?

(fer a la llibreta)

a) Quina experiència personal explica el narrador d'aquest text? Com la va viure? Contesta a continuació...

b) Subratlla el fragment del text en què la Núria descriu detalladament el «canvi radical» de la seva mare.

c) En què consisteix aquest canvi? Contesta a continuació...

d) Què en pensa, ella? Contesta a continuació...

C) Comprensió lectora narrativa. Llegeix el text i respon a les preguntes.

La carta

Una vegada a la seva cambra, Montpalau es tragué la levita, que col·locà curosament en un armari. Se serví un aperitiu reconfortant, mentre encenia un cigar. Després es tragué la carta de la butxaca i obrí el sobre. Llegí:

«Senyor Antoni de Montpalau.

»Distingit senyor de la meva més gran consideració,

»Soc Onofre de Dip, l'**infortunat**, més comunament conegut per un nom terrible que em resisteixo a escriure.

»Sé que ha arribat la meva hora. En certa manera, encara podria allargar-ne el final: tinc mitjans suficients per fer-ho. Però no vull.

»Vós coneixeu la meva història. És, però, la història oficial, certament verídica, però no completa. És una història externa, que oblida la part d'home que encara **resta** en mi. Perquè sota la diabòlica contextura fantasmal que les circumstàncies m'obligaren a prendre, i en un racó amagat de la meva ànima, encara hi soc jo, Onofre de Dip, el d'abans, el de sempre, el qui estima el seu poble del Baix Camp i la seva gent, el qui s'ennuega sentint una cançó de la infantesa.

»Al principi, quan l'astuta i bellíssima duquessa Meczyr em convertí, aprofitant la meva passió amorosa, en un ésser maleït, vaig sentir, passada la primera impressió, un sentiment, si no de joia, almenys de tolerable conformitat. Me n'acusó públicament. El fet de poder volar, de tenir la facultat de transformar-me en qualsevol de les bèsties d'un repertori establert, els mil i un petits i esgarriuosos **beneficis** del nou estat, enlluernaren la inexperiència de la meva joventut.

»Vaig passar set-cents anys tenint la condició de parella il·legítima d'un cadàver. Alternava la meva permanència als Carpats amb petites escapades a Pratedip, el lloc on vaig néixer i tinc –o tenia– el meu patrimoni.

»A mesura, però, que passaven els anys, es tornà un calvari que encara no ha cessat. Sota una aparença juvenil, soc en realitat un vell de set-cents anys, desenganyat de tot, avorrit de tot, que únicament aspira a la pau.

»La duquessa morí. De mort autèntica, s'entén. Després de ser saquejat, incendiat i conjurat el castell de Meczyr, no em restava altre recurs que Pratedip. Vaig tornar, doncs, al país natal, però sabent ara el que m'esperava. Per aquesta raó –per una mena d'instint de conservació–, vaig procurar retardar, en allò que fos possible, l'aniquilament de la meva singular naturalesa malèfica, tot i el fàstic que aquesta em causava.

»Ara, però, només desitjo una cosa: descansar. Em pertoca, em sembla, després de set-cents anys de viure sense viure; és a dir, sense dormir de manera normal, sense refredar-me, sense poder menjar uns deliciosos canelons, sense poder acariciar un infant. Almenys vull aconseguir la pau eterna, i que Déu em perdoni.

»Per tal de fer-ho possible, us notifico solemnement que demà, durant tot el temps que va de la naixença a la posta del sol, seré en posició latent de No-Mort a la cripta del castell de Mataplana. No em falleu. Doneu-me la pau que tant necessito.

»Només us **imploro** una cosa: estalvieu-me l'espantosa carnisseria prescrita per la llegenda. Soc feble davant de segons quines coses. Argumento, en justificació pròpia, la meva avançada edat. En substitució de la carnisseria, i amb els mateixos efectes eliminadoris, existeix, no tan divulgada potser, una altra fórmula més civilitzada: la de l'exorcisme. Aquest, acompanyat de la cantarella

Hi dorm amb la lluna i el sol,

el vampir és al llençol,

un cadafal és son bressol,

destruirà la meva abominable existència. Gràcies.

»El vostre atent servidor,

Onofre de Dip».

Antoni de Montpalau restà emocionat amb aquesta lectura i, per primera vegada, sentí la humana presència del vampir. L'envaí una gran compassió per aquell ésser miserable i la seva tragèdia.

Joan Perucho, *Les històries naturals* (text adaptat).
Avaluació Diagnòstica ESO Llengua Catalana Curs 2014-2015

I. Com se sent el vampir que escriu la carta? [Escriu a la llibreta](#)

[l'opció correcta.](#)

a. Aquest vampir està assedegat de sang.

- b. Aquest vampir està cansat de ser-ho.
- c. Aquest vampir està encantat de ser-ho.
- d. Aquest vampir se sent perseguit per la justícia

II. Quants anys té l'autor de la carta? [Escriu a la llibreta](#) l'opció correcta.

- a. No es diu en cap moment del text.
- b. Els vampirs no tenen edat, són immortals.
- c. L'autor de la carta té prop de quatre-cents anys.
- d. L'autor de la carta té més de set-cents anys.

III. Indica amb una X si és cert o fals [Completa la graella a la llibreta](#)

	<u>Vertader</u>	<u>Fals</u>
<u>L'Onofre pot volar i convertir-se en qualsevol animal que vulgui.</u>		
<u>Odia el seu poble i la gent que hi viu.</u>		
<u>Havia fet algunes escapades a Pratedip.</u>		
<u>Ja només vol descansar definitivament.</u>		

IV. Indica amb números (1,2,3 4) en quin ordre apareixen els fets en el text.

[Completa la graella a la llibreta](#)

	<u>Ordre - Número</u>
<u>Onofre de Dip demana a Antoni de Montpalau que l'elimini sense massa carnisseria.</u>	
<u>El vampir hi explica la seva història.</u>	
<u>Antoni de Montpalau comença a llegir la carta d'Onofre de Dip.</u>	
<u>Antoni de Montpalau acaba de llegir la carta i sent emoció i llàstima pel vampir.</u>	

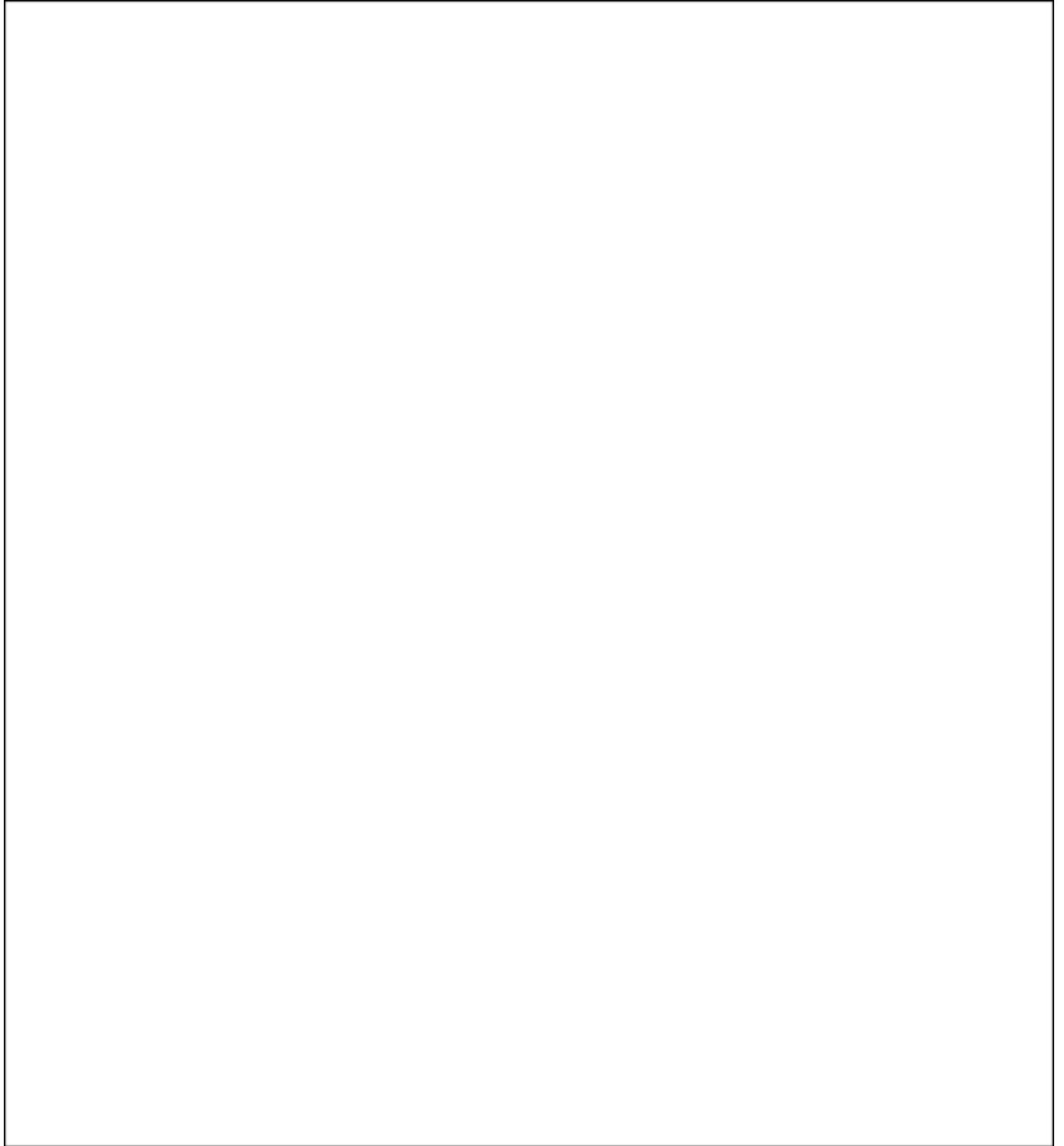
V. Què significa l'expressió “*ha arribat la meva hora*”, subratllada al text?

[Contesta a continuació .....](#)

LA POESIA

Exercici 2. Comprensió lectora poètica.

A) Llegeix els poemes següents

Un parell de poemes

1

POEMA DEL BON MATÍ

Poema del bon matí, el de les coses petites, la paraula que comença i també el primer somriure, i l'olor del pa calent	5	És un començar en no res i estrenar les mans tan vives i uns llavis que mai no es cansen de besar la pell tan fina.	20
i l'aigua que raja fresca que va desvetllant els somnis i els pensaments que floreixen.		Amor, si el carrer és glaçat i cap ocell no et desperta, no deixis entrar la por, no l'escoltis! Que no és certa.	
Poema del bon matí que busca l'amor i el troba,	10	Cal desvetllar tots els somnis	25
que no s'espanta del dia perquè l'hora encara és jove. Avui neix una claror que ahir encara no sabia: té necessitat de tot	15	i renovar l'esperança, deixar el malson i l'angoixa: no oblidem que la nit passa. Poema del bon matí, el de les coses petites,	30
i ho demana sense mida.		que s'acabarà i que torna, que ens porta el goig i ens fa lliures.	

Olga Xirinacs, «Poema del bon matí», dins *Feix de poemes per omplir un capvespre*.

2

BARQUES I ESTRELLES

La gavina que s'acosta
ve pel mar com una vela,
barqueta de plomes blanques
sobre l'aigua blanca i verda.

Les ones la van gronxant

5

i vigila el peix que passa.
Ja en tinc un, ja l'he atrapat!
D'un cop de bec se l'empassa.

Olga Xirinacs, «Barques i estrelles» [fragment]
dins *Marina / Cavall de mar*.

B) Respon les següents preguntes escrivint l'opció correcta.

Comprensió lectora

1 En el primer poema...

- s'expliquen les activitats que es fan de bon matí.
- dues persones enamorades parlen sobre el matí.
- hi ha un cant il·lusionat a les coses que comencen.
- es descriuen els sentiments d'una persona matinera.

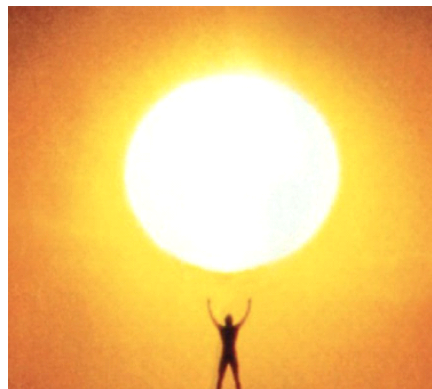
2 Qui són les protagonistes del segon poema?

- Dos elements marins: la gavina i la barqueta.
- La gavina i l'autora, la qual explica com se sent.
- L'autora i la gavina, la qual explica com se sent.
- Únicament la gavina, la qual explica què ha fet.

La resposta de l'exercici 1 és... *Escriu a la llibreta la resposta...*

La resposta de l'exercici 2 és... *Escriu a la llibreta la resposta...*

Exercici 3. Escolta la següent cançó i respon;

Els Catarres - Sota la llum del sol :

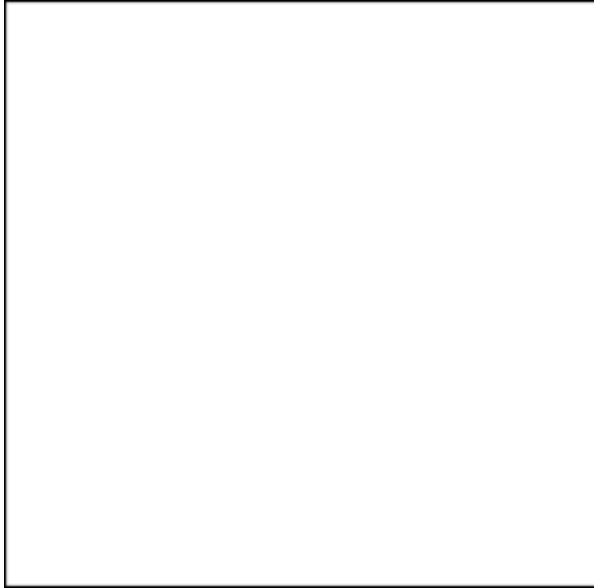
<https://www.youtube.com/watch?v=3iGlxFlocpA> HYPERLINK

"https://www.youtube.com/watch?v=3iGlxFlocpA"

Series capaç de trobar una comparació en la lletra de la cançó? Si la trobes, copia-la a la

llibreta!

Llegeix el text i respon.

JULIETA: Si et troben aquí dins, et mataran.
ROMEU: Per Déu, hi ha més perill en els teus ulls
que en vint espases seves: si em són dolços,
no em cal témer la seva hostilitat.
JULIETA: Per res del món no voldria que et
descobrissin.
ROMEU: El mantell de la nit me'n protegeix;
però si no m'estimes, que m'hi trobin:
prefereixo morir sota el seu odi
que sobreviure sense el teu amor.
JULIETA: Qui t'ha guiat fins a trobar aquest lloc?
ROMEU: L'amor, que m'empenyia a preguntar.
Ell hi ha posat consell, i jo la vista.
No soc pilot, però si tu fossis lluny,
en una platja d'una mar remota,
ho arriscaria tot per semblant gènere.

[Totes les activitats han d'estar a la llibreta](#)

a) Sabries dir el títol i l'autor de l'obra a la qual pertany el fragment que has llegit?

Respon a continuació:

b) Fes un resum de l'argument de l'obra. A quin gènere teatral creus que pertany? Raona la resposta.

Respon a continuació:

c) Per què Julieta diu que si troben Romeu amb ella el mataran?

Respon a continuació:

... ELS GÈNERES LITERARIS SÓN:

NARRATIU -

LÍRIC/POÈTIC - DRAMÀTIC/TEATRE !!

PER FINALITZAR, HAS DE DIR ALMENYS

DOS AUTORS CATALANS QUE FACIN OBRES

DE CADA GÈNERE (EN CAS DE NO RECORDAR CAP, POTS

FER ÚS D'INTERNET. NO TENEN PERQUÈ ESTAR EN VIDA!) :

[Escriu-los a la llibreta](#)

Autors Catalans destacats de la narrativa:

Autors Catalans destacats de la poesia:

Autors Catalans destacats del teatre:

REpte 12: DICTAT!

Exercici 6. Escolta el següent dictat i [copia'l a la llibreta.](#)

Entra aquí per escoltar el dicatat:

https://www.gencat.cat/llengua/dictats/arxius/B1gj04festamajor_rapid.mp3

FESTA MAJOR - DICTAT

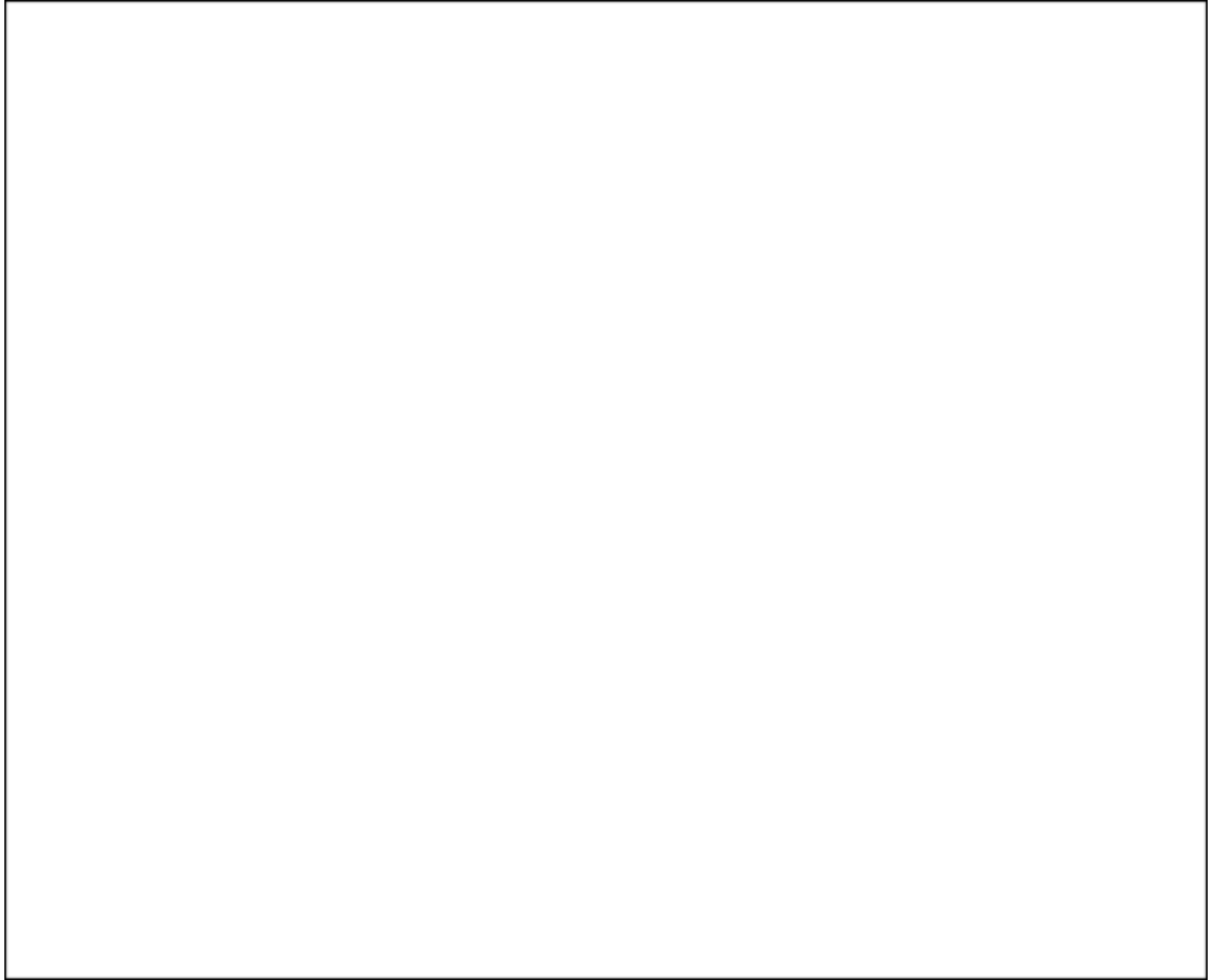
51

RECUPERACIÓ 2n ESO LLENGUA CATALANA I LITERATURA - IES QUARTÓ DEL REI 2019-

2020

REpte 3: PRECISIÓ LÈXICA

Exercici 7. Aquest és l'últim exercici de recuperació, això ja està fet! Dona un cop d'ull a la teoria següent.

això és bàsic!

Múscul: Teixit que serveix per produir el moviment.

(castellà: "músculo")

El bíceps és un múscul del braç.

Muscle: Part alta de l'espatlla.

(castellà: "hombro")

Té un muscle més alt que l'altre.

Musclo: Mol·lisc marí.

(castellà: "mejillón")

Li agraden els musclos al vapor.

A l'hora de parlar o escriure, els parlants han de buscar les paraules més apropiades a cada context i evitar confusions perquè la comunicació entre ells funcioni de debò.

A causa del contacte entre les llengües catalana i castellana, a vegades dos mots s'utilitzen de manera inadequada perquè en castellà equivalen a una sola paraula.

Tràfic: Comerç, activitat d'intercanvi de mercaderies.

L'últim any ha crescut el tràfic del port.

Trànsit: Acció de passar per una via pública.

Els accidents de trànsit, en canvi, han disminuït.

castellà:
"tráfico"

Full: Làmina de paper d'un llibre, d'un quadern, etc...

Passava els fulls del manuscrit amb molta cura.

Fulla: Òrgan laminar d'una planta. / Làmina de metall.

Durant la tardor cauen les fulles d'alguns arbres.

castellà:
"hoja"

NOMBRE

- Hi ha un gran nombre de dades.
- Vigila amb els nombres enters.

NÚMERO

- Viu al número 3 del meu carrer.
- Fixa't en els números de circ.
- Tots tenim un exemplar de cada número d'aquella revista.

Recolzar: Posar de manera que descansi sobre un suport.

Pots recolzar l'escala a la paret: no caurà.

Donar suport (a): Defensar, fer costat.

Donaren suport a aquelles mesures?

castellà:
"apoyar"

Adreça: Lloc on algú habita o té la seu electrònica.

Tant de bo sabés la seva adreça per enviar-l'hi.

Direcció: Acció de dirigir. / Costat cap al qual es va.

La direcció d'una orquestra comporta riscos.

castellà:
"dirección"

a. Omple els espais amb els mots adequats. [copia'l a la llibreta.](#)

múscul	adreça	direcció
tràfic	número	donar suport
trànsit	full	nombres
muscles	musclos	

a) Escriu en un _____ la seva _____ electrònica actual.

b) Va arronsar els _____ per mostrar indiferència.

c) El professor de matemàtiques ha explicat els _____

fraccionaris? d) Aquell senyal de _____ és triangular.

e) Si t'encamines cap a la _____ indicada, hi arribaràs

abans que els altres. f) S'ha fet un esquinç en un _____

de la cama esquerra.

g) El plat combinat _____ cinc porta calamars i _____.

h) Una persona assenyada no pot _____ al _____ de drogues.

b. Corregeix els mots que són incorrectes tornant a escriure la frase. Si creus que està bé, no cal copiar-la. [Fer a la llibreta](#)

a) La seva col·lecció de còmics és impressionant: no li falta ni un sol nombre.

b) Durant la classe de socials ella va omplir tres fulles de la llibreta amb apunts.

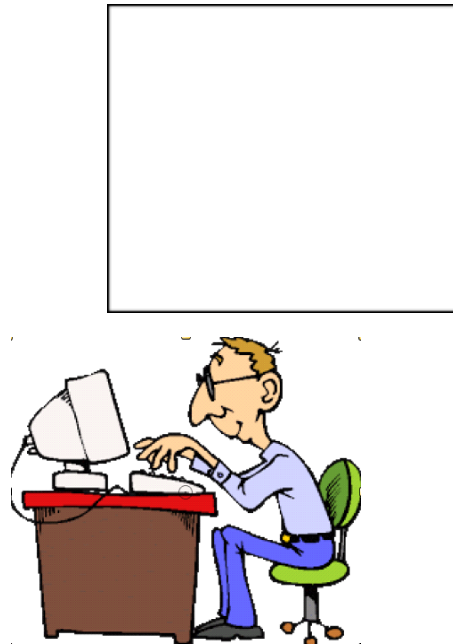
c) Sempre es recolza a la paret del passadís mentre espera que comenci la classe.

d) Per a la sol·licitud del permís necessitaràs poques dades: nom, direcció i telèfon de contacte.

e) En aquesta hora del matí el trànsit per la ciutat és molt fluid.

f) El número de participants en la cursa de sacs augmenta any rere any.

FELICITATS!

SI HAS ARRIBAT FINS AQUÍ FENT TOTS ELS EXERCICIS, HAS ACABAT

TOTS ELS EXERCICIS DE RECUPERACIÓ!